

Đã là một năm nay tôi đã yêu quý quan điểm của tôi là
để giúp đỡ người khác là một nghĩa vụ (nhưng không
nói là hành động của bạn và bạn đã làm nó).

Triết Lý Củ Khoai

SÔNG ĐỒNG NAI (1982)

BPT: Một số AHCC có yêu cầu BPT đăng lại bài "Triết Lý Củ Khoai" đã đăng trong LTAHCC cách đây trên mười mấy năm. Bài "Triết Lý Củ Khoai" của một AHCC viết nói lại phương cách tìm hạnh phúc của cá nhân mình trong đủ mọi trường hợp, trong đủ mọi nghịch cảnh để mà vui, để mà sống, nhất là cuộc sống tại đất khách quê người.

Năm học lớp tám bậc trung học, một hôm tôi đang tay hỏi giáo sư dạy môn nghị luận luân lý: "Thưa thầy, hạnh phúc là cái gì?" Thầy liền ra cho cả lớp một bài luận văn, bình giải câu: "May thay, ngoài hạnh phúc ra đời còn có cái gì khác nữa". Thầy còn ghi thêm câu nói viết bằng tiếng Pháp để học sinh có thể hiểu hơn. Thầy giảng rằng hạnh phúc là cái bông mà mọi người trên thế gian

đều luôn luôn theo đuôi, nhưng không bao giờ gặp được. Bởi vậy cho nên, may mắn quá, đời còn có nhiều thứ khác nữa, để bù đắp vào cái mà thế nhân không bao giờ nắm được: Hạnh phúc. Chúng tôi hiểu mập mờ rằng, hạnh phúc là cái gì đó, xa lăm, có lẽ không có thực nữa, và nếu có thì không bao giờ bắt được. Thế nhưng trên thế gian, thiên hạ vẫn quay quắt đi tìm cái hạnh phúc, mà

nó là cái bóng, ảo ảnh, chẳng ai tìm thấy được. Thế là cả đám học trò nhô đầu còng cắt tóc trọc, đau khổ bình giải về hạnh phúc, cái mà chúng chưa ý thức được, chưa hiểu nỗi vài ba phần trăm danh từ trùu tượng này. Thằng bạn ngồi sau lưng thụi tôi hai cái đau diếng để phạt cái tội hỏi thầy câu hỏi cắc cối, làm cả lớp đau khổ.

Tôi cứ yên chí là hạnh phúc không có thật trên cõi đời này và không uổng công đi tìm làm chi. Mặc cho thiên hạ ngày đêm theo đuổi.

Nhưng sau này khi lớn lên, được đọc kinh Thánh, kinh Phật và nhiều sách, triết lý khác của Âu Á, Khổng, Lão, Chu, cả luân kinh Koran, kinh Battan .. Tôi tìm được cho tôi một triết lý đơn sơ, mộc mạc, là cái món hổ lốn của các triết lý cao siêu khác: Tôi tạm gọi là "triết lý củ khoai". Nó đơn sơ như củ khoai, rẻ tiền như củ khoai, dễ dàng tìm thấy như củ khoai, cụ thể như củ khoai, mộc mạc như củ khoai. Triết lý đó, được đơm gọi lại trong một câu ngắn ngủi "Nếu chỉ có một củ khoai thôi, thì hãy nướng nó cho thật thơm mà đốp". Cái triết lý đơn giản này đã giúp tôi thấy được rằng, hạnh phúc là cái rất cụ thể, rất gần gũi, bất cứ ai, và bất cứ lúc nào, cũng có thể tìm được hạnh phúc rất dễ dàng. Ai cho rằng, hạnh phúc là cái xa vời, thì vì họ chưa nghe đến một phần của "Triết lý củ khoai", hoặc chưa hiểu được phần tinh túy của các triết lý khác. Nhiều sách vở khác cũng có nói đến, nhưng người đọc vô ý hay cố tình làm ngơ.

Năm 1975 tôi mang theo cái "triết lý củ khoai" vào nhà tù cộng sản. Cộng sản gạt rằng, đi học tập chính trị một tháng rồi về, nên tất cả bà con miền Nam mặc bãy. Trong tù, ai cũng đau khổ, nôn nóng chờ "học tập" cho xong, để được về với gia đình, vợ con. Trong tù, ngoài đau

khổ vì thiếu tự do, còn bị cái đói hành hạ, cái lạnh cắt da từng đêm, và nỗi khổ nhọc hàng ngày khi làm lao động chân tay không quen, mà tình trạng sức khỏe thì quá suy yếu. Còn phải đau khổ tinh thần vì làm tự khai, tự thú, tự bịa đặt tội lỗi gán cho mình, để được cái gọi là “thành tâm cải tạo”. Nhưng nỗi mong chờ làm cho đám tù nhân phờ phạc mau hơn các nguyên nhân khác. Về sau, ở tù nhiều năm, có người mới chợt hiểu tại sao cộng sản nó luôn luôn nhắc nhở “yên tâm cải tạo”. Nghĩa là đừng nôn nóng, còn ở tù lâu lăm, yên tâm đi.

Phản tôi, sau một tháng chưa được về, tôi lờ mờ hiểu rằng “có cái gì không ổn đây”. Chuẩn bị tinh thần để đón nhận những điều không thể tránh được. Một lần, sau buổi cơm chiều, tôi chỉ ngọn đồi bên kia nói với người bạn tù: “Cứ xem như đó là nơi chôn chúng ta khi tóc bạc lìa đời, và xem đây như là nơi chúng ta phải sống trọn đời còn lại. Hãy tìm những điều vui nhộn nhất mà chúng ta có thể được ở nơi này. Ráng tìm vui, vì buồn bã cũng vô ích”. Nghe thế, người bạn tù của tôi gào khóc vì sợ. Tôi an ủi, và đem triết lý củ khoai ra giảng giải. Về sau nhiều bạn tù khác bức tức vì thấy chúng tôi “tỉnh khôi”, vẫn bình tĩnh, vui vẻ, cười đùa, như không phải ở tù. Như không phải cực nhọc, thiếu thốn, đói khát chút nào, mặc dầu sức khỏe chúng tôi sút kém rất mau, gầy gò, răng vẩu, mắt sâu. Chúng tôi xem những bữa ăn thiếu thốn kham khổ kia là cao lương mỹ vị. Tận hưởng từng miếng ăn, nhai, nuốt. Khi chúng tôi bắt được con nhái bén nhỏ, ướp chút muối, nướng thơm ngậy, tổ chức một bữa tiệc thường trăng, xe làm ba. Ba anh em tù bí mật ăn trong đêm tối bên hè nhà, nhìn ánh trăng, cười với nhau sung sướng. Ngoài những sinh hoạt công khai trong tù,

chúng tôi còn tổ chức được các buổi văn nghệ bỏ túi, cấp tốc. Ba bốn tù nhân hẹn nhau ở đám cỏ sau cầu tiêu, một người canh chừng, mấy người kia hát “nhạc cũ” cho nhau nghe đỡ buồn, sửa lại lời hát các bản nhạc cộng sản, châm biếm, cười chơi. Có anh làm được bài thơ đặc ý, dem ngâm nga. Nhưng khi đi lao động khổ sa như khiêng đất, hai đứa hai đầu sách nặng, vừa làm vừa đánh cờ tướng không bàn: “Pháo hai bình 5, mã 7 tấn 6, xa một tấn một v.v.” Chúng tôi không đánh ù cao lầm, nhưng chơi mãi rồi quen. Những đêm học tập chính trị chán ghét, chúng tôi ngồi chăm chú, không ai biết chúng tôi đang đánh cờ không bàn, đang say sưa trò chơi riêng của chúng tôi. Chúng tôi còn tổ chức được các cuộc đua kiến, đấu dế. Bắt dế bỏ vào hộp cho chúng “học tập cải tạo”, cho chúng cắn nhau. Chúng tôi tạo ra những thứ giải trí, những thưởng thức văn nghệ để quên ngày tháng, và thấy lo buồn tan biến đâu cả. Phương châm của chúng tôi là “không”, không mong ước, không hy vọng gì cả. Không hy vọng thì không thất vọng. Không mong ước thì không bồn chồn lo âu. Khi thấy vài người bạn tù được thả, các anh khác buồn tủi, đau đớn thất vọng cho thân phận mình, thì chúng tôi vẫn bình tĩnh ngồi đánh cờ, chẳng xôn xao bàn tán chi cả. Chúng tôi tập bình tĩnh, bình thản và hưởng tất cả những thứ hạnh phúc nho nhỏ mà chúng tôi có được. Những khi có được một châu nước để tắm, chúng tôi tận hưởng cái sung sướng đặc biệt. Cứ hành cái lê tắm âm thầm với mối hạnh phúc không bờ bến. Chúng tôi chia cho nhau vài cọng rau hái được, tận hưởng cái khoái khẩu, và cảm được sâu xa nỗi hạnh phúc có thêm được một miếng ăn trong tù. Chúng tôi tập coi thường những nhoc nhăn, khó khăn, đón đau thể xác. Tinh thần

chúng tôi rất vững mạnh, sáng suốt. Chúng tôi ý thức và cảm được những hạnh phúc rất nhỏ hàng ngày, từng giờ, từng phút, mà ít người tìm thấy được. Cái triết lý củ khoai đã giúp chúng tôi qua được những tháng năm tù đầy không quá nặng nề, khó chịu, từ tinh thần đến vật chất.

Khi ra khỏi tù, sống trong chế độ cộng sản, người người cơ cực, thiếu thốn, sầu thảm. Trong cái giòng xã hội đó, chúng tôi cũng cùng chung thân phận. Thân phận chúng tôi còn bạc bẽo, yếu kém hơn. Nhưng nhờ cái triết lý củ khoai, tôi vẫn tìm được hạnh phúc thường ngày. Hạnh phúc của buổi sáng dậy sớm, pha một chén trà nóng, uống vào lòng ấm áp, vặn đài phát thanh B.B.C. nghe nho nhỏ. Để biết biến chuyển quốc tế, tin tức quốc nội mà Cộng sản cố tình bưng bít, ngăn chặn, che dấu. Hạnh phúc khi trao đổi tin tức quốc tế, quốc nội với bạn bè thân thiết, bà con, và ước đoán tình hình. Hạnh phúc nhất là cởi trần nằm phơi gió hây hây ngoài công trường, trăm sự gác qua một bên. Nhiều lúc, ở công trường, chúng tôi ngủ đến 2, 3 giờ chiều mới dậy. Tôi đem cái triết lý thô sơ đó truyền bá cho một vài anh em thân thiết. Và khen xã hội cộng sản đem đến cho con người sự làm biếng vô cùng tận. Làm biếng cũng là một hình thức hạnh phúc nho nhỏ. Trong xã hội cộng sản, con người không được yên ổn sống, vì nay chính sách này, mai chính sách khác, thay đổi lung tung, chẳng ai hoạch định cho đời sống riêng mình được gì cả. Chúng tôi vẫn tìm được rất nhiều hạnh phúc trong châm ngôn “không ước mơ, không hy vọng”. Phải dập tắt mọi ước mơ, mọi hy vọng để sống. Cứ thuận theo giòng khổ đau mà trôi nổi với tinh thần sáng suốt. Không than van, không kể lể, không bi ai. Khi có cơ hội bắt được niềm vui thì cứ tận hưởng tận

tình phút hạnh phúc đang có. Chấp nhận nhưng không buông xuôi cho số mệnh. Tìm lối thoát với tinh thần sáng suốt, nhẹ nhàng, lạc quan. Khi leo lên chiếc thuyền nhỏ để tìm đường đào thoát ra khỏi vòng tay Cộng Sản, chúng tôi cứ giả như mình đang đi du lịch. Đè phòng tối đa nhưng không quá nhiều lo âu sợ sệt. Cũng có sợ, sợ ở một mức độ nhẹ nhàng, đến nỗi đôi lúc còn thấy thản nhiên và sung sướng, vì mình đang trên đường đào thoát. Có gì mà lo. Nếu bị bắt thì ở tù, ở tù lâu thì vượt ngục. Chiếc thuyền nhỏ đi từ bến sông Saigon về miền Tây, ra cửa Ghềnh Hào. Trên đường đi, chúng tôi gặp rất nhiều trạm kiểm soát bắn súng kêu vào xét. Thấy chúng tôi vui vẻ bình tĩnh quá, công an Cộng sản không ngờ chúng tôi đi vượt biên. Như những kẻ ham chơi, chúng tôi thoát ra được hải phận quốc tế. Thuyền chết máy giữa biển mênh mông nhiều ngày, nhưng sao lòng chúng tôi vẫn được thản nhiên, và còn cảm ơn Thượng Đế đã cho chúng tôi thoát khỏi bàn tay cộng sản độc ác. Có chết cũng vui, thỏa nguyện. Chúng tôi vẫn kể chuyện tiểu lâm, cười đùa, và có khi còn ca hát cùng nhau.

Khi may mắn đến được trại tị nạn, thiên hạ ai cũng nóng lòng, ăn ở không yên, mong được đi định cư sớm. Họ cứ đưa giả thuyết này giả thuyết kia để tự gây nên nỗi lo lắng. Lo lắng về một bệnh dịch có thể phát khởi, Liên Hiệp Quốc không đến phỏng vấn, lo lắng quốc tế thay đổi chính sách tị nạn. Họ lo để mà lo, không có đường lối giải quyết các mối lo âu đó. Tôi bảo họ: "Hãy xem những tháng ngày này như đi nghỉ mát dài hạn, cơm nước có Cao ủy Liên Hiệp Quốc nuôi bão cô, chỉ cần một cái xà lỏn là đủ lịch sự như mọi người, cứ vui vẻ như đi nghỉ hè cắm trại bên bờ biển". Không ai nghe lời

tôi, ngày ngày họ họp nhau bàn tán, đặt bày đủ tin đồn để gây lo âu cho nhau thêm. Phản tôi, thì lên đồi mắc võng nằm ngủ mơ màng trong gió hiu hiu, thưởng thức tiếng chim ca, nhìn đám mây lơ lửng bay qua bầu trời xanh, khi nóng thì xuống biển tắm, nô giỡn với sóng nước. Rồi nằm dài trên cát. Chán thì đánh vài ván cờ, nằm nghe nhạc "chùa" vang từ các nhà lân cận có máy hát. Buổi chiều về, ăn một bụng thật no, uống ly trà, họp bạn bè, kể chuyện tiểu lâm, vui cười vang rần. Đêm đốt lửa ngồi nhác chuyện Việt Nam, chuyện cổ tích. Nhiều anh ngứa cổ ca hát, ngâm thơ, cuộc vui kéo dài đến khuya như một thời thanh bình nào đó ngồi bên lửa trại. Tôi thấy tâm hồn mình nhẹ nhàng thanh thản. Không bận tâm lo âu sinh kế, không ai bó buộc thì giờ, không có chuyện khẩn cấp phải làm, không ưu tư về tiền bạc, trong túi không có một xu, không bị công an dòm ngó, đe dọa, khủng bố và không có bốn phận, trách nhiệm gì cả. Thảnh thoảng, vui thú. Cuộc đời có lẽ chưa bao giờ có những tháng ngày thần tiên như vậy. Sẵn có đó, mà có mấy ai cảm nhận được? Một anh bạn trẻ nghe lọt tai cái triết lý củ khoai, đã cùng tôi gọi cái đảo tị nạn là miền thần tiên vô ưu. Nhưng với đa số, thì cái đảo này là "Buồn Lo Bi Đát", chật chội, thiếu thốn, nóng nực, chờ mong, khổ sở, lo lắng. Tôi khó lòng truyền bá cái triết lý củ khoai ra rộng rãi, vì người nghe sẽ cho tôi là thằng khùng. Không ai tin câu nói của tôi rằng:

"Dù có nóng lòng, lo âu đến mấy, cũng không thể đi định cư sớm hơn một phút. Mà dù tà tà vô lo đến đâu, cũng không chậm đi định cư hơn nửa giờ". Tôi xem thời gian tại trại tị nạn như nửa năm đi cắm trại. Trở về với thiên nhiên. Quần xà lớn, ở tràn, di chôn đất, ngủ gốc cây, nằm trên cát biển, không âu lo sinh kế, và

trong túi cũng chẳng có đồng xu. Tôi chắc chắn trăm phần rằng, tôi là người sung sướng nhất đảo. Vì tôi nhìn thấy được điều sung sướng, tôi cảm nhận được cái hạnh phúc to lớn thực sự tôi đang có. Còn đa số thì không thấy, không cảm được.

Tôi đến Mỹ, lang thang đi tìm việc, lội tuyết rã chân, gió buốt lạnh cắt da thịt. Trong lòng vui vui, sung sướng, vì biết mình là kẻ may mắn, đang sống đời tự do. Nhiều bà con bạn bè giờ này đang khắc khoải trong gông cùm áp bức của Cộng sản. Nhiều bạn bè đã ra đi, nhưng không đến, đã chết giữa biển khơi, chết trong rừng sâu. Biết bao nhiêu kẻ mong được lội bão tuyết đi tìm việc như tôi, mà không được. Thế thì sao mà lòng không rộn rã niềm vui ca hát được?

Khi đi tìm việc, đôi khi gặp những cấp chỉ huy kém, bắt bẻ mình thế này thế kia, hoặc đồng sự ngu muội dốt nát mà lương cao hơn mình, tôi không lấy đó làm điều thắc mắc hoặc bất mãn như nhiều người khác. Đất nước của họ, thì ưu tiên chút đỉnh dành cho họ là phải. Mình ganh tị thì hóa ra là kẻ không biết điều. Tổ tiên họ đã đổ xương máu ra khai phá, để bị đâm chết, lột da đâu. Biết bao nhiêu thế hệ đã đóng thuế, xây dựng nên những tiện nghi ngày hôm nay. Mình là kẻ may mắn nhảy xổm vào chia phần. Vả lại, công ty thì của tư nhân, họ muốn thuê ai, trả lương cao thấp, thì quyền của họ. Mình đã chấp nhận, thì ráng làm tròn bổn phận của mình, làm tốt tối đa. Qua những cảm nhận, so sánh thường ngày, tôi dễ dàng tìm được cho mình cái hạnh phúc của tâm hồn yên ổn. Ở sở, tôi gắng tạo cho mình một môi trường vui vẻ, thân thiện, cởi mở. Để cảm thấy 8 giờ trong ngày là thời gian vui vẻ, dễ chịu, hạnh phúc, chứ không phải là thời gian "đi cày", khổ nhọc, như nhiều

người quan niệm. Mình chấp nhận công việc để được lãnh lương, thì để trả lại, ráng sức làm việc. Tập yêu thích công việc, làm việc với tinh thần vui vẻ, dù công việc có lặp đi lặp lại nhàn chán, thì cứ nghĩ rằng, sướng quá, công việc quen tay, dễ dàng, khỏi phải suy nghĩ nhiều, khỏi phải lo au sờ làm sai, khỏi phải năn nỉ hỏi ai. Cứ yên tâm mà làm tới. Thế thì không phải là sung sướng, hạnh phúc sao? Biến cái văn phòng của sở làm, thành một nơi mình cảm thấy ấm cúng, vui vẻ, yêu thích, thì đời mình có giá trị thêm nhiều, hạnh phúc phong phú hơn nhiều.

Sống ở đất nước lạ, lòng hoài hương làm nhiều người thương nhớ không nguôi, làm đau nhức con tim. Tôi biến tình cảm đó thành một thứ an ủi dịu dàng, một thứ hạnh phúc êm đềm khi nhận được thơ nhà, thơ bạn bè. Những giúp đỡ nho nhỏ đem đến cho người cùng khổ bên quê nhà là một thứ an ủi cho những giây phút khó khăn nặng nhọc trong công việc nơi quê người.

Những buổi sáng, khi chuông đồng hò rên rỉ đánh thức tôi dậy đi làm, nhất là những sáng thứ hai ngày đông rét mướt, nhiều người cảm thấy quá mệt nhọc, quá khó chịu, và họ “giả như” hôm nay được nghỉ thì sướng biết mấy! Còn tôi, thì mỗi sáng thức dậy với một niềm vui. Biết rằng hôm nay ta sẽ được sống thêm một ngày trong thế giới tự do, hôm nay ta còn may mắn chưa thất nghiệp, còn có việc làm. Thế thì lòng đã phơi phới. Con đường đi đến sở có nhạc rải rác rơi rụng khắp không gian. Có lần tôi bị thất nghiệp, buổi sáng thức dậy, tận sâu thẳm lòng tôi vẫn lâng lâng niềm hạnh phúc lạ kỳ, với ý nghĩ rằng, nhờ thất nghiệp mà còn được ngủ nướng, muộn màng, nằm dã dượi, ánh nắng dịu dàng len qua song, chiếu lên giường. Và chốc nữa, sẽ nằm đọc truyện, uống trà,

nghe nhạc êm dịu. Chiều đi câu bên hồ. Tối nay thức khuya xem phim muộn về đêm, không phải sợ ngủ gục trong sở.

Nhiều người hỏi tôi sao không mua nhà để được trừ thuế mà cứ sống trong apartment chật chội. Tôi trả lời là tôi mua hạnh phúc. Hạnh phúc mua được rẻ hơn là tiền đóng thuế. Mua cái nhà khi chưa vững chắc về tài chính là mua cả khối lỏng lỏng lớn lao vào người. Nhiều người, vì mua nhà, sợ mất việc cho nên hèn cả con người. Khi tôi mua nhà mà không phải lo âu vì nợ nần, thì cũng nhiều người hỏi tại sao dư khả năng để mua những nhà lớn, khu sang trọng, và đắt giá hơn, mà lại mua căn nhà nhỏ. Tôi cho họ biết căn nhà nhỏ cũng đã đủ cho gia đình tôi trú ngụ. Nhà càng lớn, càng phải chăm sóc quét tước nhiều, sửa chữa nhiều, nợ nần nhiều, những cái đó làm mất an bình của cuộc sống. Căn nhà nhỏ của chúng tôi mua, nếu có thất nghiệp thì cũng chẳng hề mảy may lo lắng nào. Có thể tôi không khôn ngoan trên nhãn quan kinh tế, nhưng tôi chắc chắn không sai lầm chút nào trên quan điểm hạnh phúc nhân sinh. Tôi thường nói với vợ tôi, nếu tôi có thêm được một triệu đồng tiền mặt, thì có lẽ đời sống cũng chẳng thay đổi gì hơn. Cũng không ăn được nhiều hơn một miếng, cũng không ngủ được một lúc hai giờ đồng. Thức ăn thì bò, heo, gà, vịt, tôm, cua cá, rau rải. Bất cứ món nào cũng thừa khả năng mua. Không cần phải giàu mới mua được. Ngồi ăn trong nhà hàng sang trọng đắt tiền, chắc chỉ ăn ngon miệng hơn ngồi chồm hổm bên góc đường húp bún riêu?

Vợ tôi thường trách tôi bạn bè quá đông, bạn tốt cũng đông mà bạn xấu cũng đông. Tôi thì thấy không ai hoàn toàn tốt, mà cũng không ai hoàn toàn xấu. Đã là con người thì có xấu tốt lẫn lộn. Chơi với bạn, thì

chỉ nên nhìn vào cái tốt bạn có, đừng để ý đến cái xấu. Ngay bản thân mình, cũng đầy rẫy cả nết hư tật xấu mà chưa chữa được. Chắc chắn, cũng không ít người chê bai sau lưng mình, nhạo báng mình, mà mình không biết đó thôi. Nếu họ có chê trách mình, thì họ cũng đúng phần nào trên quan điểm họ. Bởi vậy, tôi thường hay để vài giờ, tự chế diều mình, ghi lên giấy những lố lăng, những kỳ cục, những khả ố của mình. Để mình thấy rõ mà tha thứ cho chính mình, tha thứ cho người khác dễ dàng hơn.

Thế mà, người gần gũi tôi nhất, thân thiết tôi nhất, là vợ tôi, chống báng cái “triết lý củ khoai” nhiều nhất. Nhưng nàng đâu hiểu, những hạnh phúc mà gia đình tôi thực sự có được cũng nhờ cái triết lý củ khoai ấy. Thường thường, ít ai thấy được cái hạnh phúc mà mình đang có. Chỉ khi mất đi mới chép miệng thương tiếc. Nhiều khi vợ tôi làm những điều không phải, nói những lời khinh bạc, tôi không nổi giận làm dữ như những người khác. Tôi thầm bảo “nhiều người đàn bà còn tệ hơn vợ mình cả trăm lần, mình phải chấp nhận cái tương đối để vui sống. Vả lại, mình có hoàn toàn đâu mà buộc người phối ngẫu của mình phải hoàn toàn”. Thế là mọi sự đều qua.

Điều tôi thường hay nghĩ đến là nếu, “nếu tất cả sự thực hôm nay là giấc mộng, sáng mai thức giấc, thấy mình đang còn nằm trong nhà tù cộng sản, thì thật có rất nhiều điều đáng ân hận. Và nếu đời là một giấc mơ, thì sao chúng ta không mơ cho thật đẹp”. □

